

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Forensisch Centrum Adolescenten

Fasehuis Amsterdam-Noord

Toets kleinschalige jeugdhulp met verblijf

Utrecht, juli 2020

Missie

Elk kind een veilig thuis en een gezonde ontwikkeling

Forensisch Centrum
Adolescenten

Fasehuis Amsterdam-Noord

Toets kleinschalige jeugdhulp met verblijf

Samenvatting

In januari 2020 deed de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) onderzoek bij Forensisch Centrum Adolescenten, Fasehuis Amsterdam-Noord. Doel van het onderzoek was om te bepalen of Forensisch Centrum Adolescenten, Fasehuis Amsterdam-Noord verantwoorde jeugdhulp biedt

De jeugdhulp in het Fasehuis bestaat uit de combinatie van deeltijdbehandeling door het behandelteam en woonbegeleiding door de woonbegeleiders en nachtwakers. De inspectie constateert dat de woonbegeleiders nauwelijks zijn betrokken bij de behandeling en de woonbegeleiding daardoor geen onderdeel uitmaakt van de behandeling. In de praktijk is onvoldoende sprake van een integrale, gezamenlijke aanpak waarmee passende jeugdhulp wordt geboden. Enerzijds kiest de aanbieder voor een beperkte inzet van de woonbegeleiders om te voorkomen dat het functioneren van de jeugdige in het Fasehuis bepalend wordt voor de mogelijkheden tot behandeling. Anderzijds onderzoekt de aanbieder de mogelijkheden om de deeltijdbehandelaren meer bij de woonbegeleiding te betrekken.

Het Fasehuis van het Forensisch Centrum Adolescenten voldeed op het moment van het onderzoek aan 24 van de 29 verwachtingen uit het toetsingskader Verantwoorde Jeugdhulp met verblijf. Bij de thema's leefklimaat en cliëntenpositie voldeed het Fasehuis Forensisch Centrum Adolescenten aan alle getoetste verwachtingen voor het bieden van verantwoorde jeugdhulp.

De inspectie verwacht dat het Forensisch Centrum Adolescenten de benodigde verbeterpunten vertaalt in een verbeterplan met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen, inclusief termijnen waarbinnen deze maatregelen geïmplementeerd zijn. Dit verbeterplan moet binnen zes weken aan de inspectie worden verzonden. De inspectie toets het plan op volledigheid, ambitie en realisme. Op basis van dit plan bepaalt de inspectie het vervolgtoezicht.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Bevindingen	6
2.1	Uitvoering hulpverlening	6
2.2	Veiligheid	8
2.3	Leefklimaat	9
2.4	Cliëntenpositie	10
2.5	Organisatie	10
3	Vervolg	11
	Bijlage - Verantwoording	12

1 Inleiding

In januari 2020 deed de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) onderzoek bij Forensisch Centrum Adolescenten, Fasehuis Amsterdam-Noord. Doel van het onderzoek was om te bepalen of Forensisch Centrum Adolescenten, Fasehuis Amsterdam-Noord verantwoorde jeugdhulp biedt.

Beschrijving Forensisch Centrum Adolescenten, Fasehuis Amsterdam-Noord

Forensisch Centrum Adolescenten (FCA) is een handelsnaam van Het Forensisch Centrum Delictpreventie en Resocialisatie B.V. dat is geregistreerd onder nummer 63383691 bij de Kamer van Koophandel. Het FCA biedt intensieve deeltijdbehandeling door een behandelteam in de leefomgeving van de cliënt. Een deel van de cliënten verblijven in het Fasehuis en krijgen daar ook begeleiding.

Op het moment van het toezicht biedt het FCA aan acht jeugdigen¹ tussen de 14 en 20 jaar oud deeltijdbehandeling. Het Fasehuis Amsterdam-Noord is anderhalf jaar geleden opgezet voor jeugdigen die niet elders kunnen wonen en deeltijdbehandeling van FCA krijgen. Op het moment van het onderzoek door de inspectie wonen twee jeugdigen in het Fasehuis Amsterdam Noord, waarvan een jeugdige sinds één dag. In Diemen beschikt FCA over een pand waarin een fasehuis gaat starten.

Het onderzoek van de inspectie heeft zich gericht op de kwaliteit van de jeugdhulp die wordt geboden aan jeugdigen die in het Fasehuis Amsterdam-Noord verblijven. De behandeling voor deze jeugdigen bestaat uit de deeltijdbehandeling en de begeleiding door de woonbegeleiders. Over de kwaliteit van de jeugdhulp die de jeugdige die niet in het Fasehuis wonen en alleen de intensieve, ambulante deeltijdbehandeling ontvangen, doet de inspectie in dit rapport geen uitspraken.

Het Fasehuis Amsterdam-Noord is gevestigd in een groot huis in een woonwijk. In het huis zijn voor vier jeugdigen royale kamers beschikbaar. De gemeenschappelijk ruimte op de tweede verdieping bevat een keuken waar de jeugdigen zelfstandig kunnen koken. Op de benedenverdieping bevindt zich het kantoor voor de medewerkers en een ruimte voor gesprekken. FCA onderzoekt de mogelijkheden van een andere locatie in Amsterdam waarbij het centrale kantoor en twee wooneenheden aaneen zijn geschakeld. De wooneenheden kunnen als fasehuis in gebruik worden genomen.

De jeugdigen ontvangen jeugdhulp vanuit een strafrechtelijk, justitieel kader. De (kinder)rechter legt hen een verplichte deeltijdbehandeling op. Bij de jeugdigen is naast delinquent gedrag sprake

¹ Met de term jeugdigen duidt de inspectie in dit rapport jongeren aan in de leeftijd tot en met 23 jaar oud.

van complexe problematiek zoals hechtings- en persoonlijkheidsproblematiek. De (Jeugd)reclassering houdt toezicht op de jeugdigen. De jeugdigen in het fasehuis verblijven zeven dagen per week in het Fasehuis tenzij de (jeugd)reclasseerder of (kinder)rechter heeft bepaald dat de jeugdige enkele dagen elders mogen verblijven.

In het Fasehuis werkt een team woonbegeleiders. Daarnaast is er een multidisciplinair behandelteam dat de jeugdigen een deeltijdbehandeling biedt en dat werkt vanuit het hoofdkantoor. Op het moment van het onderzoek bestaat het team woonbegeleiders uit drie professionals die tussen 7:00 uur en 23:00 uur in het Fasehuis aanwezig zijn. De gaten in het rooster worden ingevuld met een vaste pool van invalkrachten. Tussen 23:00 uur en 7:00 uur is een nachtwachter in het pand aanwezig. Het bij het Fasehuis betrokken behandelteam bestaat uit de directeur (Forensisch gz-psycholoog, regiebehandelaar), drie gedragswetenschappers (klinisch psycholoog, basispsycholoog SKJ-geregistreerd en forensisch orthopedagoog) en een maatschappelijk werker (SKJ-geregistreerd). Voor het Fasehuis is een locatiemanager (hbo-management en SPW) beschikbaar en een logistiek manager die tevens persoonlijk begeleider van het leerwerktraject Barista is. Bij het fasehuis is een stagiaire Forensische Psychologie betrokken.

Toetsingskader

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader Verantwoorde Hulp voor Jeugd. Het toetsingskader bestaat uit vijf thema's: Uitvoering hulp, Veiligheid, Leefklimaat, Cliëntenpositie en Bestuurlijke organisatie. Elk thema is uitgewerkt in een aantal verwachtingen. Voor Jeugdhulp met verblijf is een set met 29 kernverwachtingen geselecteerd. Het toetsingskader is te vinden op: www.igj.nl/toetsingskadervhj.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk worden de resultaten, zoals de inspectie deze heeft aangetroffen op het moment van het toezicht, gepresenteerd aan de hand van de vijf thema's uit het toetsingskader Jeugdhulp met verblijf: uitvoering hulpverlening, veiligheid, leefklimaat, cliëntenpositie en organisatie. Per verwachting geeft de inspectie een oordeel. Als de verwachting als onvoldoende is beoordeeld geeft de inspectie een toelichting. Wanneer het oordeel voldoende is maar de inspectie op grond van de bevindingen van mening is dat er reden is voor verbetering, benoemt de inspectie een aandachtspunt.

V	Voldoende
O	Onvoldoende
	Niet beoordeeld

2.1 Uitvoering hulpverlening

	Verwachting	Oordeel
1.1.1	Professionals bieden hulp die aansluit bij de relevante ontwikkeltaken en de problematiek van de jeugdigen en hun ouders.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>Uit het gesprek met de directeur komt naar voren dat de jeugdigen in het Fasehuis een of meerdere dagdelen begeleiding en behandeling krijgen van hun behandelaar uit het behandelteam. Het programma is maatwerk en wordt samengesteld uit een combinatie van delict gerelateerde behandelinterventies en behandelinginterventies gericht op de onderliggende stoornissen. Uit het gesprek met de woonbegeleider komt naar voren dat de aanwezige jeugdigen begeleiding bij het wonen in het Fasehuis krijgen door het team woonbegeleiders. Deze woonbegeleiding richt zich op praktische zaken, zoals begeleiding bij het koken, bij financiële zaken en bij het maken van afspraken. De woonbegeleiders zijn verder niet betrokken bij het behandelprogramma. Contacten met thuis en andere personen lopen via het behandelteam, vaak via de maatschappelijk werker. De inspectie concludeert dat in de praktijk onvoldoende een geïntegreerd aanbod van de deeltijdbehandeling en de woonbegeleiding zichtbaar is. De inspectie heeft van de aanbieder gehoord dat het FCA wel zo'n geïntegreerd aanbod wil bieden.</p>	
1.1.2	Professionals bieden hulp die aansluit bij de achtergrond, eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdigen, hun ouders en hun netwerk.	V

1.2.1	Professionals werken volgens de richtlijnen van de beroepsgroep.	V
	<p><i>Aandachtspunt:</i></p> <p>De inspectie heeft gezien dat in het Fasehuis mappen met protocollen aanwezig zijn. De inspectie heeft gehoord dat de afgelopen tijd steeds meer protocollen zijn gemaakt die voor alle medewerkers toegankelijk zijn op het intranet. De woonbegeleider geeft in het interview aan wel te weten dat de protocollen er zijn, maar dat op dit moment onvoldoende begeleiding is bij het gebruik van de protocollen. De aanbieder geeft aan dat de woonbegeleiders door het personeelsverloop steeds opnieuw moeten worden ingewerkt. Meer aandacht voor het inwerken van nieuwe woonbegeleiders is gewenst.</p>	
1.2.2	Professionals werken doelgericht en planmatig.	V
	<p>Uit het gesprek met de directeur en uit het dossier valt op te maken dat de professionals van het behandelteam planmatig en doelgericht werken. De directeur maakt op grond van het dossier en het intakegesprek een eerste plan voor de deeltijdbehandeling en stelt handvatten voor de woonbegeleiding op. Dit plan ligt er bij aanvang van het verblijf van de jeugdige.</p> <p>Uit het gesprek met de directeur komt verder naar voren dat de senior-psycholoog het behandelproces volgt en wekelijks intervisie biedt aan het behandelteam. De maatschappelijk werker van het behandelteam richt zich op de beschermende factoren zoals school, een uitkering en vrije tijd.</p> <p>Uit de dossiers blijkt dat het forensisch behandelplan halfjaarlijks wordt geëvalueerd. Iedere zes weken vindt voor elke jeugdige een multidisciplinair overleg (MDO) van het behandelteam plaats.</p> <p><i>Aandachtspunt:</i></p> <p>De woonbegeleiders zijn niet betrokken bij de opstellen van de behandeldoelen. Zij hebben geen inzage in de behandelplannen van de jeugdigen. Wel heeft de inspectie gehoord dat alle betrokkenen, waaronder de woonbegeleiders via het cliëntvolgsysteem zogenaamde zorgalerts ontvangen. Het behandelteam noteert in deze zorgalerts voor het woonteam relevante informatie over behandeldoelen en hoe om te gaan met de jeugdigen. De inspectie heeft gehoord dat de woonbegeleider niet op de hoogte was van de meest actuele zorgalerts.</p>	
1.3.1	Professionals werken met een plan dat door of in overleg met jeugdigen en hun ouders is opgesteld.	V
1.3.3	Professionals bejegenen jeugdigen en hun ouders met respect en nemen hen serieus bij de uitvoering van de hulp.	V
1.3.4	Professionals zorgen ervoor dat de jeugdigen contact kunnen (onder)houden met hun ouders en hun netwerk.	V
1.4.1	Professionals stemmen het plan af met de plannen van overige betrokken instanties.	V

2.2 Veiligheid

	Verwachting	Oordeel
2.1.1	Professionals hebben een actueel beeld van de veiligheid van de jeugdigen.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>Uit de gesprekken met de woonbegeleider en de jeugdigen komt naar voren dat de woonbegeleiders goed zicht hebben op de jeugdigen als zij in het Fasehuis zijn. Op het moment dat een jeugdige in het Fasehuis is, is er altijd een woonbegeleider of een nachtwachter aanwezig. Ook als de jeugdige deelnemen aan een onderdeel van het deeltijdbehandelprogramma of een dagprogramma is zicht op de jeugdige.</p> <p>Echter, op het moment dat jeugdigen op een ander moment naar buiten gaan weten de woonbegeleiders niet altijd met wie zij omgaan en wat zij doen, zeker bij jongeren die niet uit zichzelf vertellen waar zij naar toe gaan. De inspectie heeft gehoord dat het behandelteam het niet informeren van de woonbegeleiders door een jeugdige meeneemt in de behandeling. Volgens de aanbieder zijn jeugdigen niet verplicht om informatie te verstrekken over wat zij buiten het Fasehuis doen.</p>	
2.1.2	Professionals schatten de veiligheidsrisico's van de jeugdigen systematisch in.	A
2.1.3	Professionals beoordelen de veiligheidsrisico's in multidisciplinair verband.	V
2.2.1	Professionals bepalen mede op basis van de veiligheidsrisico's de in te zetten hulp.	V
2.2.2	Professionals bewaken de gemaakte afspraken over het beperken van de veiligheidsrisico's.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>Uit het gesprek met de directeur komt naar voren en in de dossiers is zichtbaar dat de behandelaar met behulp van de SAVRY bepaalt hoe groot de risico's op het herhalen van het delict zijn als de jeugdige buiten het Fasehuis verblijft.</p> <p>Het behandelteam bepaalt in de praktijk of een jeugdige naar ouders of anderen toe mag gaan en/of deze bij de jeugdige op bezoek mogen komen. De woonbegeleiders zijn in deze volgend. De woonbegeleiders kunnen altijd (7x24 uur) contact opnemen met een lid van het behandelteam.</p> <p>Voor het inschatten van de risico's op onveiligheid in het Fasehuis zijn de woonbegeleiders medeverantwoordelijk. Zij schatten de risico's in tijdens het werken met de jeugdigen. (Bijna) incidenten leggen zij vast in een incidentenformulier dat het behandelteam evalueert en vervolgens in zorgalerts vastlegt hoe de woonbegeleiders moeten handelen Bij escalaties en incidenten moeten woonbegeleiders handelen conform de afspraken en protocollen. De inspectie heeft tijdens haar toezicht vastgesteld dat de woonbegeleiders niet altijd op de hoogte zijn van de protocollen en actuele zorgalerts.</p>	
2.2.3	Professionals treden bij acute onveiligheid actief op.	V
	<p><i>Aandachtspunt:</i></p> <p>De woonbegeleiders geven voorbeelden van hoe zij direct handelen bij agressief gedrag van een jeugdige. Zij handelen bij het optreden van agressief gedrag en laten een jeugdige naar zijn of haar kamer gaan. Daarna melden zij dit incident aan het behandelteam die</p>	

	Verwachting	Oordeel
	hiermee aan de slag gaat. Echter, uit het gesprek met de woonbegeleider komt naar voren dat de woonbegeleiders niet altijd van het behandelteam terug horen wat zij kunnen doen om een volgend keer een vergelijkbaar incident te voorkomen.	

2.3 Leefklimaat

	Verwachting	Oordeel
3.1.1	De leefomgeving is schoon, passend en veilig.	V
	<i>Aandachtspunt:</i> Tijdens het onderzoek ziet de inspectie dat sommige vluchtwegen bij brand niet vrij toegankelijk zijn. Op de overloop van de vierde verdieping stonden dozen en de deur naar het balkon was op slot en kan niet door de jeugdigen worden geopend.	
3.2.1	Het leefklimaat past bij de leeftijd en de ontwikkelingsfase van de jeugdigen.	V
3.2.2	De dagelijkse routine en de huisregels dragen bij aan de ontwikkeling van de jeugdigen.	V
	<i>Aandachtspunt:</i> In het Fasehuis is geen sprake van een dagelijkse routine die bijdraagt aan de ontwikkeling van de jeugdigen. Uit het gesprek met de directie komt naar voren dat de aanbieder bewust kiest voor een prikkelarme omgeving voor de jeugdigen, maar dit heeft tot gevolg dat de jeugdigen weinig doen als zij zelf geen initiatief nemen. Uit het gesprek met de jeugdigen komt naar voren dat zij niet worden betrokken bij het bepalen van de huisregels.	
3.2.3	Jeugdigen leiden een voor hen zo gewoon mogelijk leven, inclusief onderwijs en vrijetijdsbesteding.	V
3.3.2	Professionals hebben tijd en aandacht voor de jeugdigen.	V
	<i>Aandachtspunt:</i> Uit het gesprek met de woonbegeleider komt naar voren dat de woonbegeleiders over voldoende tijd beschikken om dingen samen met de jeugdigen te doen en met hen in contact te zijn. Echter, de invulling van hun functie beperkt hen tot het bieden van praktische begeleiding en biedt weinig ruimte om samen met de jeugdigen iets anders in het Fasehuis of daarbuiten te doen. Het is de taak van de deeltijdbehandelaar om met de jeugdige activiteiten buiten het Fasehuis te ondernemen.	
3.3.5	Professionals respecteren de privacy van de jeugdigen.	V

2.4 Cliëntenpositie

	Verwachting	Oordeel
4.1.1	De aanbieder onderneemt actie indien jeugdigen en/of hun ouders aangeven ontevreden te zijn over de geboden hulp.	V
4.1.2	Jeugdigen en hun ouders kunnen gebruikmaken van een onafhankelijke vertrouwenspersoon.	V
4.1.3	Jeugdigen en hun ouders kunnen een klacht indienen bij een onafhankelijke klachtencommissie.	V

2.5 Organisatie

	Verwachting	Oordeel
5.1.4	De aanbieder registreert en analyseert incidenten en voert naar aanleiding van de analyse verbeteringen door.	V
5.2.1	De aanbieder werkt met geregistreerde professionals, tenzij de inzet van een niet geregistreerde professional niet afdoet aan de kwaliteit van hulp of noodzakelijk is voor de kwaliteit.	V
5.2.2	De aanbieder zet professionals in die aantoonbaar zijn geschoold voor de functie die zij uitoefenen.	V
	<p><i>Aandachtspunt:</i></p> <p>De aanbieder stelt als eis dat de woonbegeleiders minimaal op mbo-opleidingsniveau 3 zijn geschoold. Hun opleiding is zorg gerelateerd. Gezien de complexiteit van de problematiek van de jeugdigen in het Fasehuis acht de inspectie een hoger opleidingsniveau gewenst. Het werken met deze doelgroep in het dagelijks leven van een Fasehuis veronderstelt veel professionele vaardigheden en het snel en passend toepassen hiervan..</p>	
5.2.3	De aanbieder biedt professionals de mogelijkheid kennis en vaardigheden actueel te houden.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>Uit de gesprekken met de directeur komt naar voren dat de opleiding van het team woonbegeleiders en het team behandelaars is gepland, maar moet nog plaatsvinden. Op individueel niveau hebben woonbegeleiders een cursus BHV en medicatiebeheer gevolgd. Maar door het personeelsverloop is voor nieuwe medewerkers deze scholing opnieuw nodig</p>	
5.3.1	De aanbieder beschikt over de Verklaring Omtrent Gedrag van personen die structureel contact hebben met jeugdigen of hun ouders.	V
5.3.2	De aanbieder heeft een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>De inspectie heeft gezien dat de aanbieder over de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling beschikt. Echter, niet alle woonbegeleiders zeggen deze code te kennen. Ook voor dit protocol geldt dat de aanbieder de woonbegeleiders hiermee meer bekend moet maken..</p>	

3 Vervolg

Het Fasehuis van het Forensisch Centrum Adolescenten voldeed op het moment van het onderzoek aan 24 van de 29 verwachtingen uit het toetsingskader Verantwoorde Jeugdhulp met verblijf. Bij de thema's leefklimaat en cliëntenpositie voldeed het Fasehuis Forensisch Centrum Adolescenten aan alle getoetste verwachtingen voor het bieden van verantwoorde jeugdhulp.

De jeugdhulp in het Fasehuis bestaat uit de combinatie van deeltijdbehandeling door het behandelteam en woonbegeleiding door de woonbegeleiders en nachtwakers. De inspectie constateert dat de woonbegeleiders nauwelijks zijn betrokken bij de behandeling en de woonbegeleiding daardoor geen onderdeel uitmaakt van de behandeling. In de praktijk is onvoldoende sprake van een integrale, gezamenlijke aanpak waarmee passende jeugdhulp wordt geboden. Enerzijds kiest de aanbieder voor een beperkte inzet van de woonbegeleiders om te voorkomen dat het functioneren van de jeugdige in het Fasehuis bepalend wordt voor de mogelijkheden tot behandeling. Anderzijds onderzoekt de aanbieder de mogelijkheden om de deeltijdbehandelaren meer bij de woonbegeleiding te betrekken. In de huidige situatie gebeurt dit door de deeltijdbehandelaren op het kantoor van het Fasehuis te laten gaan werken. Verder onderzoekt de aanbieder de mogelijkheid om het Forensisch Centrum Adolescenten op een nieuwe locatie te vestigen waarbij het hoofdkantoor naast twee fasehuizen komt te liggen.

De inspectie verwacht dat het Forensisch Centrum Adolescenten de benodigde verbeterpunten vertaalt in een verbeterplan met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen, inclusief termijnen waarbinnen deze maatregelen geïmplementeerd zijn. Dit verbeterplan moet binnen zes weken aan de inspectie worden verzonden. De inspectie toets het plan op volledigheid, ambitie en realisme. Op basis van dit plan bepaalt de inspectie het vervolgtoezicht.

Bijlage - Verantwoording

De inspectie voerde het toezicht bij Forensisch Centrum Adolescenten onaangekondigd uit op 15 januari 2020. Het toezicht bestond uit de volgende onderdelen:

- Gesprek met de directeur.
- Gesprek met een woonbegeleider.
- Gesprek met twee jeugdigen.
- Rondleiding en observatie.
- Dossieronderzoek.
- Analyse beleidsdocumenten.
- Telefonische navraag bij personeelsmanager.

www.igj.nl